NATIONAAL BOMENMUSEUM GIMBORN

LAAT JE VERWONDEREN DOOR HET BOMENRIJK

BOOMVRUCHTENWANDELING IN NOVEMBER EN DECEMBER MET VROEGBLOEIENDE TOVERHAZELAAR | DUUR: ca. 1 UUR

In deze koude en natte periode van het jaar waarin de loofbomen hun bladeren volop aan het verliezen zijn, laat het Nationaal Bomenmuseum Gimborn zich van een andere en een verrassende kant zien. De verrassing van dit BloeiAlert is de vroegbloeiende *Hamamelis virginiana* (Amerikaanse toverhazelaar), waarmee deze wandeling begint. Daarna wandelt u door naar *Ilex aquifolium* (Hulst) met een overdaad aan rode bessen. Vervolgens gaat u kennis maken met een drietal soorten *Juniperus* (Jeneverbes). De wandeling wordt afgesloten met een bezoek aan *Citrus trifoliata* (Wilde citroen) omdat die nog steeds van die mooie gele citroentjes draagt. Aangezien de meeste bomen van dit BloeiAlert achterin het arboretum staan, gaat u wel een stukje lopen voordat u bij de eerste en de daarop volgenden bent.

De bomen zijn in de tekst genummerd; deze nummers verwijzen naar de bijgevoegde plattegrond achter in dit document. Daarnaast staat bij elke boom een metalen houder met het corresponderende nummer (zie foto rechts).

Nadat u uw jaarkaart gescand heeft of een kaartje heeft gekocht, gaat u het hoofdpad op en loopt u door naar de rotonde met de goudiep.

Foto's: Rotonde met Goudiep (links) en kruising met richtingaanwijzer (rechts)

Daar gaat u rechtdoor tot aan de volgende kruising met de richting aanwijzer (foto). U gaat daar linksaf. U loopt het pad verder af en passeert de Romney loods. U negeert het pad aan de rechterzijde. Na enkele tientallen meters ziet u schuin rechtsachter een klein pad. In de punt tussen dit pad en het pad waarop u loopt staat ***Hamamelis virginiana*** **(Amerikaanse toverhazelaar**, nr.1 op de plattegrond achterin)**.** De Amerikaanse toverhazelaar (*Hamamelis virginiana*) is een struik uit de familie van de Hamamelidaceae. De soort komt van nature voor in Noord-Amerika van Nova Scotia westwaarts tot Minnesota en van zuid en centraal Florida tot het oosten van Texas. De struik kan zes

meter, soms zelfs tot 10 meter, hoog worden en geeft een bossige groei door de vele takken, die net boven de grond met de groei beginnen. De Amerikaanse toverhazelaar bloeit in september tot en met november. De in clusters zittende bloemen hebben vier meeldraden. De bloemen en zijn meestal lichtgeel tot heldergeel, maar ook oranje of rode bloemkleuren komen voor. De lintvormige kroonblaadjes zijn 10-20 mm lang.

Foto's *Hamamelis virginiana*

Er staat nog een Amerikaanse toverhazelaar vlak bij de plek waar u nu staat. U loopt het pad op dat schuin van rechts komt. Na 20m staat aan de linkerzijde de tweede ***Hamamelis virginiana*** van dit BloeiAlert (nr.2 op de plattegrond achterin)**.**

Foto's *Hamamelis virginiana*

Voor de volgende serie bomen gaat u op weg naar het ‘Rhodobos’. U loopt het hoofdpad verder af. Bij de kruising gaat u rechtdoor en bij de T-splitsing gaat u rechtsaf langs de houtopslag. Bij kruising gaat u rechtdoor tot aan de T-splitsing waar u linksaf gaat. Op het pad waar u nu loopt bevindt het Tsugabos zich aan de linkerzijde en het magnoliaveld ziet u aan de rechterzijde. Als u bij de T-splitsing aangekomen bent gaat u rechtsaf. U bent nu bijna in het ‘Rhodobos’ met zijn prachtige verzameling rododendrons, maar die komen in mei weer aan de beurt in het BloeiAlert. Na wat bochtjes van het pad komt u aan de linkerkant het groene bord van de Arbortour tegen met informatie over *Sequoia sempervirens* (Kustmammoetboom, foto rechts).

Niet dat deze boom onderdeel is van deze BloeiAlert wandeling, maar is voor uw oriëntatie bedoeld omdat 30m verderop aan de rechterzijde van het pad een bijzonder mooie hulst staat: ***Ilex aquifolium*** **(Hulst)**, nr.3 op de plattegrond achterin)**.** Voor het eerst sinds 2018 heeft de boom weer uitbundig veel rode bessen!

De wintergroene hulst heeft glanzende, stekelige bladeren. Hoger in de kroon en bij oudere bomen zijn de bladeren vrijwel gaafrandig. De vrouwelijke exemplaren dragen rode bessen die voor mensen giftig zijn (ze veroorzaken lichte maagpijn), maar vogels verdragen ze goed. Het is de enige groenblijvende en bovendien zeer vorstbestendige loofboom die van nature in de Benelux voorkomt. Door zijn wintergroene uiterlijk speelde deze hulstsoort een grote rol in de mythologie van de Friezen en Germanen en later ook in onze kerstcultus, net als maretak, taxus, den en spar. De plant verdraagt schaduw goed. Van de hulst zijn vele cultivars ontwikkeld, die vermeerderd worden door middel van stekken.

Foto’s *Ilex aquifolium*

Gelukkig staat er aan dit pad van het ‘Rhodobos’ nog zo’n mooi exemplaar. U volgt het pad en u loopt na het bankje met de bocht mee naar rechts. Na ca. 40m staat aan de rechterkant van het pad de tweede ***Ilex aquifolium*** **(Hulst)** (nr.4 op de plattegrond achterin)**.** De foto van de boom is van de andere kant genomen en staat daarom links van het pad.

Foto's *Ilex aquifolium*

U loopt het 'Rhodobos' uit en bij het magnoliaveld (rechts) loopt u door tot dat u ongeveer op 2/3 bent. U heeft dan langs het pad al uitzicht op een aantal soorten *Juniperus* (Jeneverbes), waarvan er drie om uw aandacht vragen. De grootste staat rechts van het pad, maar u gaat eerst naar een kleinere struik die links van het pad staat: ***Juniperus x pfitzeriana* 'Wilhelm Pfitzer' (Pfitzers jeneverbes)** (nr.5 op de plattegrond achterin)**.** De plant is een hybride tussen *Juniperus chinensis* en *Juniperus sabina*. De soort is vernoemd naar de 19e-eeuwse kweker Wilhelm Pfitzer. Het is een wintergroene, meerstammige conifeer met een breed gespreide, vaas- of horizontale groeivorm.

Foto's *Juniperus x pfitzeriana* 'Wilhelm Pfitzer'

De grote en hoge jeneverbes die aan de rechterkant van het pad staat is ***Juniperus chinensis* 'Keteleeri' (Chinese jeneverbes,** nr.6 op de plattegrond achterin)**.** De cultivarnaam eert Jean-Baptiste Keteleer (1813–1903). Hij was een vooraanstaand Belgisch-Franse tuinbouwkundige en boomkweker. Hij is vooral bekend

vanwege zijn belangrijke rol bij het introduceren van nieuwe plantensoorten in Europa in de negentiende eeuw. De Chinese jeneverbes is een conifeer uit de cipresfamilie (*Cupressaceae*) en is inheems in het noordoosten van Azië; in China, Mongolië, Japan, Korea en het zuidoosten van Rusland. De Chinese jeneverbes is een groenblijvende plant die groeit als struik of boom, die een hoogte tot 20 meter kan bereiken.

Foto's *Juniperus chinensis* 'Keteleeri'

De volgende jeneverbes staat ca. 15m rechts van de Chinese jeneverbes in het gazon. Het is ***Juniperus communis* 'Controversa'** (nr.7 op de plattegrond achterin)**.** Hij is niet te missen door zijn lage bouw met takken die recht omhoog groeien. Helaas dreigt hij wat overwoekert te worden door een braam. De besvormige kegelvruchten van deze gewone jeneverbes worden gebruikt voor het aromatiseren van gin, jenever, aquavit en Bénédictine. De drank jenever dankt zijn naam aan deze plant. Gedroogde vruchten worden als specerij verwerkt in bijvoorbeeld marinades voor wild. Ook zuurkool wordt traditioneel met jeneverbes gekruid. Naast de bessen worden ook de bladeren gebruikt, bijvoorbeeld bij het grillen van vis.
De cultivar *Juniperus communis* 'Controversa' is rond 1949 gevonden in ons arboretum gevonden en door H. den Ouden & Zonen uit Boskoop op de markt gebracht.

Foto's *Juniperus communis* 'Controversa'

U gaat nu naar de laatste boom van dit BloeiAlert. U loopt het pad op en na ca. 30m staat ***Citrus trifoliata*** **(Wilde citroen**, nr. 8 op de plattegrond achterin)**.** Het is geen onbekende want in het vorige BloeiAlert van oktober was hij ook al te bewonderen. Maar ja, de citroentjes zitten er nog steeds aan en daarom nog steeds de moeite waard om te bekijken.

Foto's *Citrus trifoliata*

Hiermee eindigt deze Boomvrucht wandeling. Hartelijk bedankt voor uw bezoek aan het Nationaal Bomenmuseum Gimborn en graag tot een volgende keer. Meer info over het Bomenmuseum is te vinden op: www.bomenmuseum.nl. Komt u graag in het Bomenmuseum? Koop een jaarkaart via de site! Een kaart met veel voordeel. En u steunt meteen het museum.

© 2026 | alle rechten voorbehouden aan het Nationaal Bomenmuseum Gimborn en aan de auteur Ben van Schijndel, met dank aan Theo Damen.

